הַתְּפִלִּין, (מג) אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹכָן מָעוֹת. יוְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ: טז כאִם הִנִּיחַ תְּפִלִּין בְּאַרְנָקִי (פְּרוּשׁ כִּיס) מָלֵא מָעוֹת, יָכוֹל לְהָצִילוֹ מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה אוֹ מִפְּנֵי הַגַּנָּבִים וְהַגַּזְלָנִים (מד) לְמָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְהַצִּיל הַתְּפִלִּין, (מה) לוְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּהַיְנוּ דַּוְקָא (טו) (מו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם מֵעֶרֶב שַׁבָּת: יז (מז) מיֵשׁ מַתִּירִים לְהַצִּיל דְּסַקָּיָא מְלֵאָה מָעוֹת עַל יְדֵי כֹּכָר אוֹ תִּינוֹק מִן הַדְּלֵקָה אוֹ מִן הַגַּנָּבִים וְהַגַּזְלָנִים, נוְרַוְקָא לִרְשׁוּת הַיָּחִיד אֲבָל לא לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת, *)(מַצִּילִין הַסְּפָרִים אֲפִלּוּ לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת) וּלְמָבוֹי (פְּרוּשׁ מָקוֹם שֶׁנִּכְנָסִים מֵהֶם לַחֲצֵרוֹת) סשֶׁלֹּא נִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ, עוּבִלְבַד שֶׁיִּהְיוּ בּוֹ (מח) שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת וָלָחִי: יח פכָּתְבוּ מֹשֶׁה גָּאוֹן (מט) שֶׁמֻּתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַצִּיל סְפָרִים מִן הַדְּלֵקָה אֲפִלּוּ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים: יט גצכָּל מַה שֶּׁמֻּתָּר לְהַצִּיל מִפְּנֵי הַדְּלֵקָה מֻתָּר לְהַצִּיל מִמַּיִם וּמִשְּׁאָר דְּבָרִים הַמְאַבְּדִים: כ (טו) (נ) קהַגְּלְיוֹנִים שֶׁלְּמַעְלָה וְשֶׁלְּמַטָּה וְשֶׁבֵּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה וְשֶׁבֵּין דַּף לְדַף וְשֶׁבְּתְחִלַּת הַסֵּפֶר וְשֶׁבְּסוֹף הַסֵּפֶר, אֵין מַצִּילִין אוֹתָם: כא רהָאֶפִּיקוֹרְסִים דְּהַיְנוּ הָאֲדוּקִים בַּעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וְכֵן מוּמָרִים לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים (נא) שֶׁכָּתְבוּ לָהֶם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, אֵין מַצִּילִים אוֹתָם, וְאַף בְּחֹל שׁוֹרְפָן (יז) (נב) עִם הָאַזְכָּרוֹת שֶׁבָּהֶן: כב שתֵּבָה שֶׁאָחַז בָּהּ הָאוּר, יָכוֹל לִפְרֹס (נג) עוֹר שֶׁל גִּדֵּי מִצְּדָדֶיהָ הָאַחֵר שֶׁלֹּא תִּשָּׂרֵף. וְעוֹשִׂים מְחִצָּה בְּכָל הַכֵּלִים לְהַפְסִיק בֵּין הַדְּלֵקָה, תאֲפִלּוּ כְּלֵי חֶרֶס חֲדָשִׁים מְלֵאִים מַיִם

א בַּעַל הַתְּרוּמָה (סי׳ רמה) (וּסְמָ״ג [וּסְמָ״ק] (מצוה רפב, המכבה והמבעיר). ב שָׁם בַּעַל הַתְּרוּמָה. ג סְמַ״ג (לאוין סה, המכבה והמבעיר) וְהָרַדְבָּ״ז (פס״ז סי׳ שצה). ד מ טוּר בְּשֵׁם הַסְּמַ״ג וּבְשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פס״ז ה״ב) וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָר פּוֹסְקִים. ה משְׁנָה שָׁם ק״א. *) (כַּאֲשֶׁר הַגַּהְתִּי כֵּן הוּא בְּשׁוּר וְכֵן הוּא מִדְּבָרָיו לוֹמַר כֵּן). ו ס שֶׁבְּלֵי לֶקֶט (סי׳ קטו) בְּשֵׁם רַבֵּינוּ יְשַׁעְיָה (פסקי ר״ד שבת קיז. ד״ה להיכן מצילין). ז שָׁם בְּפִשְׁטָה (קטו:) וּגְמָרָא (קיז:) וּכְתַנָּא קַמָּא. ח פ שֶׁבְּלֵי לֶקֶט (שם). ט רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֵלֶק ג׳. י ק שָׁם (קטו.) בַּעֲיָא וְלֹא נִפְשְׁטָה (פס״ז פִּסְקֵי תְּרוּ״ף (מג.) וְהָרא״ש (פס״ז סי׳ א) וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״ג (הכ״ו) לְחָמְרָא. ר בְּרֵיתָא שָׁם (קטו.). ש משְׁנָה שָׁם ק״כ (ע״א). ת שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל.

בֵּאֵר הֵיטֵב

טז (טו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם וְכוּ'. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלֵיכָּא בָּזֶה פְּלוּגְתָּא, דִּלְכַלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְכַתְחִלָּה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֲצֵל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה כְּדֵי לְהַצִּיל הַמָּעוֹת, אֲבָל אִם הִנִּיחַ בְּשַׁבָּת תְּפִלִּין אֲצֵל מָעוֹת וְאַחַר כָּךְ נִפְלָה דְּלֵקָה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְהַצִּילוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא וְאֵין צָרִיךְ לְנַעֵר הַמָּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. וּכְתָבוּ הַגְּרִ״א הַכֹּהֵן דְּהָעִקָּר כְּהַמַּחֲבֹר (מִפְּנֵי) דְּלַדְעָה רִאשׁוֹנָה גַּם לְכַתְחִלָּה מֻתָּר לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֲצֵל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה, עַיֵּן שָׁם: (מו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם מֵעֶרֶב שַׁבָּת. הַיְינוּ לְעִנְיַן שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לְהַצִּיל לְחָצֵר שֶׁאֵינָהּ מְעֹרֶבֶת. אֲבָל לְהַצִּיל לִרְשׁוּת הַיָּחִיד מִבֹּאר לְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י״ז דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ עַל יְדֵי כֹּכָר וְתִינוֹק כְּשֶׁמַּנִּיחַ עָלָיו בְּשָׁעַת הַדְּלֵקָה [מְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ) וְכֵן מוּכָח מַהַגָּהָ״א בְּסָעִיף י״ז]: יז (מז) יֵשׁ מַתִּירִים וְכוּ'. וְהַיְינוּ (מנ) שֶׁיָּכוֹל לִתֵּן אֲפִלּוּ לְכַתְחִלָּה בְּשַׁבָּת לְהַצִּיל עַל יָדָם, אֲפִלּוּ הַמָּעוֹת חָשׁוּב מַהַחָפֵץ שֶׁמַּנִּיחַ אֲצָלוֹ וְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דְּיֵהָנֶה בָּטֵל לְגַבֵּי הַמָּעוֹת. וְאַף עַל גַּב דִּבְעָלְמָא אָסוּר לְטַלְטֵל דָּבָר הַמֻּקְצֶה עַל יְדֵי דָּבָר הַמֻּתָּר עָלָיו, דִּלְא אָמְרוּ כֹּכָר אוֹ תִּינוֹק אֶלָּא לְעִנְיַן טִלְטוּל הַמֵּת בִּלְבַד, הָכָא מְשׁוּם פְּסִידַת הַדְּלֵקָה הֻקְלוּ בְּכָל זֶה, וְעַיֵּן סָעִיף ב׳ דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּלֹא כֹּכָר כְּלָל: (מח) שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת וְלָחִי. אֲבָל בְּלֹא לָחִי הָוֵי לֵיהּ כְּכַרְמְלִית (מג) וְלֹא הַתֵּר אֲפִלּוּ בְּשִׁבְיל סְפָרִים: יח (מט) שֶׁמֻּתָּר לוֹמַר וְכוּ'. דְּשָׁמוּ עָלֵיהּ גְּדוֹלֵי הַפּוֹסְקִים דְּהָוֵי כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּגַמָּרָא (קיז:) וּכְתַנָּא קַמָּא. וְעַיֵּן בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה.

טז (טו) כְּשֶׁהִנִּיחָם שָׁם וְכוּ'. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלֵיכָּא בָּזֶה פְּלוּגְתָּא, דִּלְכַלֵּי עָלְמָא אָסוּר לְכַתְחִלָּה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין אֲצֵל מָעוֹת בִּשְׁעַת הַדְּלֵקָה כְּדֵי לְהַצִּיל הַמָּעוֹת, אֲבָל אִם הִנִּיחַ בְּשַׁבָּת תְּפִלִּין אֲצֵל מָעוֹת וְאַחַר כָּךְ נִפְלָה דְּלֵקָה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְהַצִּילוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא וְאֵין צָרִיךְ לְנַעֵר הַמָּעוֹת, עַיֵּן שָׁם. כ (טו) הַגְּלְיוֹנִים. שֶׁנִּחְתְּכוּ מִן הַסֵּפֶר אוֹ שֶׁנִּמְחַק הַסֵּפֶר, וְכָתַב מֶהֳרָ״ם (מרוטנבורג) בְּתְשׁוּבָה (ד״פ סי׳ אלף כב) שֶׁהָיָה תַּקָּנָה בְּחֵרֶם שֶׁלֹּא לְקַצֵּץ גְּלְיוֹן סֵפֶר אֲפִלּוּ כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו, וּבְמִשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן ק׳ הָאֲרִיךְ עַל הַגְּלְיוֹנִים שֶׁל הַסְּפָרִים שֶׁהַקּוֹשְׁרִין הַסְּפָרִים חוֹתְכִין אוֹתָן וּמְשַׁלִּיכִין, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּנָהֲגוּ כָּךְ הָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ עֲלֵיהֶם מִתְּחִלָּה עַיֵּן סִימָן קנ״ד סָעִיף ח׳, וְאִם כֵּן אֵין מַצִּילִין אוֹתָן. וּבְאַגַּדָּה בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים (ר״פ ז׳) [ה׳] (סי׳ ז׳), הַמְּחַתֵּךְ בִּסְפָרִים, בַּחֲדָשִׁים מֻתָּר בִּישָׁנִים אָסוּר [מְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ)], וְהַטַּעַם, (מה) דְּבַחֲדָשִׁים כְּהִתְנוּ מִתְּחִלָּה דָּמֵי, וְהַזְּמַנָּה גַּם כֵּן לְאוֹ מִלְּתָא הִיא, אֲבָל בְּשֶׁכְּבָר לָמְדוּ מֵהֶם אַף הַגְּלְיוֹנִים. נוֹתְקְדְּשׁוּ בִּקְדֻשַּׁת הַסְּפָרִים: כא (נא) שֶׁכָּתְבוּ וְכוּ'. אֲפִלּוּ כְּתַב אַשּׁוּרִית עַל הַקֶּלֶף וּבְדִיו: (נב) עִם הָאַזְכָּרוֹת. שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֵם אֲדוּקִים בְּוַדַּאי כָּתְבוּ אוֹתָן לְשֵׁם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים. וּמִכָּאן יֵשׁ לְהָזָהֵר עַל אוֹתָן מַטְבְּעוֹת שֶׁל זָהָב וְכֶסֶף שֶׁטָּבְעוּ אוֹתָן הָאֲדוּקִין לְשֵׁם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, שֶׁאָסוּרִים לְתִלּוֹתָם עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְגַם אֵין לְהַחֲזִיק אוֹתָם בִּרְשׁוּתוֹ אֶלָּא יַתִּיכֵם מִיָּד כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂיהֶם [בַּ״ח (ס״י) וְטַ״ז (ס״ק טז)], וְהָרַב מוה״ר יְהוּדָא מִילֶר נִסְתַּפֵּק אִי מֻתָּר לְהַתִּיכָן שָׁמָּא אֵינָם מִינִים לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, וּבִתְשׁוּבַת חוֹת יָאִיר סִימָן (שט״ז) [ט״ז] מַתִּיר לְהַתִּיךְ הַמַּטְבְּעוֹת שֶׁל שָׁם בָּן אַרְבַּע שַׁנַּעֲשִׂים בְּמִדִּינוֹת שְׁוַויידִין מִטַּעַם כִּי נִטְבְּעוּ לְהוֹצִיאָם וְהָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ נִכְתְּבוּ בְּפֵרוּשׁ לְשֵׁם חֹל, וְכֵן מִשְׁמַע בְּפִרְי מְגָדִים (משׁ״ז ס״ק טז) עַיֵּן שָׁם. עוֹד כָּתַב (ט״ז שם), מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה קְהִלּוֹת כְּשֶׁמְּבָרְכִין חוֹלָה וְגוֹבְיִן מָעוֹת מִכָּל אֶחָד וּמַנִּיחִין הַכְּלִי עִם הַמָּעוֹת לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, לֹא יָפָה עוֹשִׂין, עַיֵּן שָׁם, וּבְלֹאו הָכִי אָסוּר לְהָשִׂים לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ דָּבָר שֶׁל חֹל, עַל כֵּן יֵשׁ לִמְנֹעַ הַמִּנְהָג: כב (נג) עוֹר שֶׁל גְּדִי. לח, וְעַיֵּן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָרִאשׁוֹנָה [אַחֲרוֹנִים], וּמִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַזְכָּרוֹת יֵשׁ לוֹמַר דְּמַצִּילִין [פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יט)]: כ (נ) הַגְּלְיוֹנִים. שֶׁנִּחְתְּכוּ מִן הַסֵּפֶר, (מד) אוֹ שֶׁנִּמְחַק הַסֵּפֶר וְלֹא נִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת דְּשׁוּב אֵזוֹל לֵיהּ קְדֻשָּׁתֵיהּ שֶׁל הַקֶּלֶף שֶׁהַחְתָּיו וְגַם שֶׁל הַגְּלְיוֹנִים שֶׁסְּבִיבָיו. וְכָתַב מֶהֳרָ״ם (מרוטנבורג) בִּתְשׁוּבָה (ד״פ סי׳ אלף כב), שֶׁהָיָה תַּקָּנָה בְּחֵרֶם שֶׁלֹּא לְקַצֵּץ גְּלְיוֹן סֵפֶר אֲפִלּוּ כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו, וּבְמִשְׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן ק׳ הָאֲרִיךְ עַל הַגְּלְיוֹנִים שֶׁל הַסְּפָרִים שֶׁהַקּוֹשְׁרִין הַסְּפָרִים חוֹתְכִין אוֹתָן וּמְשַׁלִּיכִין, וְהַטַּעַם כֵּיוָן דְּנָהֲגוּ כָּךְ הָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ הִתְנוּ עֲלֵיהֶם מִתְּחִלָּה עַיֵּן סִימָן קנ״ד סָעִיף ח׳, וְאִם כֵּן אֵין מַצִּילִין אוֹתָן. וּבְאַגַּדָּה בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים, בַּחֲדָשִׁים מֻתָּר בִּישָׁנִים אָסוּר [מְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ)], וְהַטַּעַם, (מה) דְּבַחֲדָשִׁים כְּהִתְנוּ מִתְּחִלָּה דָּמֵי, וְהַזְּמַנָּה גַּם כֵּן לְאוֹ מִלְּתָא הִיא, אֲבָל בְּשֶׁכְּבָר לָמְדוּ מֵהֶם אַף הַגְּלְיוֹנִים. נוֹתְקְדְּשׁוּ בִּקְדֻשַּׁת הַסְּפָרִים: כא (נא) שֶׁכָּתְבוּ וְכוּ'. אֲפִלּוּ כְּתַב אַשּׁוּרִית עַל הַקֶּלֶף וּבְדִיו: (נב) עִם הָאַזְכָּרוֹת. שֶׁכֵּיוָן שֶׁהֵם אֲדוּקִים בְּוַדַּאי כָּתְבוּ אוֹתָן לְשֵׁם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים. וּמִכָּאן יֵשׁ לְהָזָהֵר עַל אוֹתָן מַטְבְּעוֹת שֶׁל זָהָב וְכֶסֶף שֶׁטָּבְעוּ אוֹתָן הָאֲדוּקִין לְשֵׁם עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, שֶׁאָסוּרִים לְתִלּוֹתָם עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְגַם אֵין לְהַחֲזִיק אוֹתָם בִּרְשׁוּתוֹ אֶלָּא יַתִּיכֵם מִיָּד כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂיהֶם [בַּ״ח (ס״י) וְטַ״ז (ס״ק טז)], וְהָרַב מוה״ר יְהוּדָא מִילֶר נִסְתַּפֵּק אִי מֻתָּר לְהַתִּיכָן שָׁמָּא אֵינָם מִינִים לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, וּבִתְשׁוּבַת חוֹת יָאִיר סִימָן (שט״ז) [ט״ז] מַתִּיר לְהַתִּיךְ הַמַּטְבְּעוֹת שֶׁל שָׁם בָּן אַרְבַּע שַׁנַּעֲשִׂים בְּמִדִּינוֹת שְׁוַויידִין מִטַּעַם כִּי נִטְבְּעוּ לְהוֹצִיאָם וְהָוֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ נִכְתְּבוּ בְּפֵרוּשׁ לְשֵׁם חֹל, וְכֵן מִשְׁמַע בְּפִרְי מְגָדִים (משׁ״ז ס״ק טז) עַיֵּן שָׁם. עוֹד כָּתַב (ט״ז שם), מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה קְהִלּוֹת כְּשֶׁמְּבָרְכִין חוֹלָה וְגוֹבְיִן מָעוֹת מִכָּל אֶחָד וּמַנִּיחִין הַכְּלִי עִם הַמָּעוֹת לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, לֹא יָפָה עוֹשִׂין, עַיֵּן שָׁם, וּבְלֹאו הָכִי אָסוּר לְהָשִׂים לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ דָּבָר שֶׁל חֹל, עַל כֵּן יֵשׁ לִמְנֹעַ הַמִּנְהָג: כב (נג) עוֹר שֶׁל גְּדִי. לח, וְעַיֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

טו (מ) גְּמָרָא (קיז.): טז (מה) וּמִשְׁמַע שָׁם דְּהוּא מִצַּדַּד כֵּן לְהַלָּכָה: יז (מנ) ט״ז (סי״ק יד) וּמְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ כא) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מנ) וְעַיֵּן בְּתוֹסָפָת שַׁבָּת (סק״כ לב) שֶׁכָּתַב דְּלְהָפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דִּבְזְמַן הַזֶּה לֵיכָּא רְשׁוּת הָרַבִּים, מֻתָּר לְהַיִּשׁ אוֹמְרִים הַנַּ״ל בְּשׁ״ג סָעִיף י״ח. אַף בִּכְבוֹי הַמְּפֻשָּׁט בְּוַדַּאי נִרְאֶה שֶׁאֵין לְהָקֵל בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁהוּא דֶּרֶךְ הוֹצָאָה גְּמוּרָה אֲפִלּוּ בִּשְׁבִיל סְפָרִים: כ (מד) מְגֵן אַבְרָהָם (סק״כ כד). וְכֵן נִרְאֶה הַמְּגֵן אַבְרָהָם הוּא רַק לְעִנְיַן הַגְּלְיוֹן דַּאֲפִלּוּ מֵהַגְּלְיוֹן בְּטֵלָה הַקְּדֻשָּׁה עַל יְדֵי זֶה, דְּאִלּוּ מֵהַקֶּלֶף שֶׁתַּחַת הַכְּתָב פְּשִׁיטָא לֵיהּ לְהַגְּמָרָא (קטו.) דְּכֵיוָן דְּמִתְחַלָּה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ובשו״ע הרב (סי״ח) כתב: אבל לכתחלה אסור להניח תפילין לתוכה בשעת הדליקה כדי שיציל אגב התפילין. **ב)** ובשו״ע הרב (סי״ג במוסגר) כתב שאף שאסור להציל קמיעין מן הדליקה מ״מ מצילים אותם ממים או שאר דברים המאבדים אותם, שהרי אינם אסורים בטלטול.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

* שֶׁנִּדְאֵי יִתְבַּקְּעוּ כְּשֶׁתַּגִּיעַ לָהֶם הַדְּלֵקָה, * דִּגְרַם כִּבּוּי מֻתָּר. הַגָּהָה: בְּמָקוֹם פְּסֵדָא (מרדכי פרק כל כתבי (פט"ז סי' שלט)): **כג** א טַלִּית שֶׁאָחַז בָּהּ הָאוּר, (נד) פּוֹשְׁטָהּ וּמִתְכַּסֶּה בָּהּ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ אִם תִּכָּבֶה, ב וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ (נה) שֶׁלֹּא (יח) יִתְבַּוֵּן לְכָךְ. הַגָּהָה: מֻתָּר לְכַפּוֹת (נו) קְעָרָה עַל הַנֵּר שֶׁלֹּא תֶּאֱחֹז בְּקוֹרָה (טור רע"ז סָעִיף ה'): **כד** ג יֵשׁ אוֹמְרִים (נז) שֶׁאֵין יָכוֹל לִתֵּן עָלָיו (יט) מַשְׁקִין כְּדֵי שֶׁיִּכְבֶּה כְּשֶׁתַּגִּיעַ לָהֶם, ד וְיֵשׁ אוֹמְרִים (נח) שֶׁמֻּתָּר לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּשִׁאָר מַשְׁקִים חוּץ מִן הַמַּיִם (נט) מִשּׁוּם כִּבּוּשׁ, ה וְיֵשׁ מַתִּירִים אֲפִלּוּ (כ) בְּמַיִם. (ס) וְדִבְרֵי סְבָרָא שֵׁנִית נִרְאִים: **כה** (כא) ו אֵינוֹ יְהוּדִי (סב) שֶׁבָּא לְכַבּוֹת (סג) אֵין צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּיָדוֹ, (סד) אֲבָל קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת (סה) צָרִיךְ לְמִחוֹת (סו) בְּיָדוֹ: **כו** (סז) ז יָכוֹל לוֹמַר (סח) בִּפְנֵי אֵינוֹ

א בְּרִיתָא שָׁם (קכ.) וּמַשְׁמָעוּת כָּאן פּוֹסְקִים. ב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה וטליתו) מַמְשְׁמָעוּת הַשּׁוּר. ג הֲרֵי"ף (מה. ע"י"ש), וְכֵן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק י"ב (ה"ו) בְּשֵׁם הָרַאֲב"ד (הוא"ד בה"ג מה. ד"ה גמ' טליתו) וְהָרַמְבַּ"ן (קכ. ד"ה הא דאר"י) וְהַלֹּא קָרֵב יְהוּדָה שָׁם, וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הָרא"ש (פט"ז סי' ז ע"י"ש). ד תּוֹסְפוֹת שָׁם (קכ.

ד"ה נותן) בְּשֵׁם הָרשב"ם וְכֵן כָּתַב הַשּׁוּר. ה הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק י"ב (ה"י) וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (מד: ד"ה מפני. קכ: ד"ה הא דאר"י) וְהָרַן (שם) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן (שם). ו מִשְׁנָה שָׁם קכ"א (ע"א). ז שָׁם בַּגְּמָרָא.

בְּאֵר הַיטֵב

לְהַזְהִיר עַל אוֹתָן מִטְבָּעוֹת שֶׁל זָהָב וְכֶסֶף שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם שֵׁם בֶּן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁמִּטְבְּעוּ אוֹתָן הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְשֵׁם עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, שֶׁאַסּוּרִים לְהִתְלוֹת עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְאַף אֵין לְהַחְזִיק אוֹתָם בִּרְשׁוּתָם אֶלָּא יַתִּיכֵם מִיָּד. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהָרַב מוהר"ר יְהוּדָה מִיל"ר נִסְתַּפֵּק בָּזֶה כִּי שָׁמָּא אֵינָם מִינִים לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, וְהָאֲרִיךְ בִּתְשׁוּבוֹת. וְעַיֵּן שו"ת חוֹת יָאִיר סִימָן (שט"ז) [ט"ז] שֶׁמַּפְתִּיר לְהַתִּיךְ הַמַּטְבְּעוֹת דְּשָׁם בֶּן אַרְבַּע שֶׁעוֹשִׂים בִּמְדִינָה אַחַת, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם. וְכָתַב הַט"ז (ס"ק טז) מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּאֵיזֶה קְהִלּוֹת כְּשֶׁמַּכְרִיזִין חוֹלֶה וְגוֹבְיִין מָעוֹת מִכָּל אֶחָד וּמַנִּיחִין הַכֶּלִי עִם הַמָּעוֹת לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, שֶׁלֹּא יָפָה עוֹשִׂים, וַאֲפִלּוּ בְּלָאו הָכִי אָסוּר לְהָשִׂים לְתוֹךְ אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ דָּבָר שֶׁל חֹל, עַל כֵּן יֵשׁ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּסִימָן ש"ח סָעִיף כ"ה לְעִנְיַן מֻקְצֶה, אַף לְפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ב' בְּדָעָה רִאשׁוֹנָה דְּטַלְטוּל מֻקְצֶה מֻתָּר בְּמָקוֹם פְּסֵדָא אָתֵי שַׁפִּיר בְּפִשִׁיטוּת: **כג (נד) פּוֹשְׁטָהּ.** שֶׁלֹּא תִּהְיֶה מְקֻפֶּלֶת שֶׁלֹּא יֶאֱחֹז עַל יְדֵי זֶה הָאוּר וְעַיֵּן בְּטַ"ז (שם) שֶׁבְּאֵר דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא יִתְבַּוֵּן בְּפֵעֻלָּתוֹ לְכַבּוֹת מַה שֶּׁהַדֶּלֶק כְּבָר אֶלָּא שֶׁלֹּא תִּדְלֹק יוֹתֵר, וְאִם אֵרַע שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִכְבֶּה הָאוּר לְגַמְרֵי אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ כֵּיוָן שֶׁהוּא לֹא נִתְבַּוֵּן לָזֶה. א]וְלִדְעָתִי מַשְׁמַע מִדְּבָרֵי (מו) הָאַחֲרוֹנִים דְּתִפְסְטִינַן דְּגַם בְּנִתְבַּוֵּן לָזֶה מֻתָּר, אֶלָּא שֶׁיִּזָּהֵר שֶׁלֹּא יָרוּץ וְיִקְפֹּץ וְיִנְעַנֵּעַ עַצְמוֹ אָנָּה וְאָנָּה כְּדֵי שֶׁיִּכְבֶּה אוֹ שֶׁיְּנַעְנֵעַ אֶת הַטַּלִּית כְּדֵי שֶׁיִּכְבֶּה, דְּכָל זֶה הַלֹּא עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה כִּבּוּי מַמָּשׁ וְלָאו גְּרָם כִּבּוּי הוּא וְלֹא יֵעָשֶׂה כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא מִתְכַּסֶּה בְּהַטַּלִּית כְּדַרְכָּהּ. וְכֵן סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁאָחַז בָּהּ הָאוּר פּוֹשְׁטָהּ וְקוֹרֵא בָּהּ וְאֵם כְּבָתָה כְּבָתָה [גְּמָרָא (קכ.)]. וּמֻתָּר לִקְרוֹא לְאֵינוֹ יְהוּדִי וְיכַבֶּה אוֹתָהּ כְּדִלְעֵיל בְּסָעִיף י"ח וּלְקַמָּן בְּסָעִיף כ"ו: (נו) קְעָרָה עַל הַנֵּר. בְּסִימָן רע"ז בְּאֵרְנוּ דִּין זֶה הֵיטֵב בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה עַיֵּן שָׁם: **כד** (נז) שֶׁאֵין יָכוֹל וְכוּ'. דְּדוֹקָא לְהַפְסִיק בְּכֵלִים מְלֵאִים מַיִם שְׁרֵי בְּסָעִיף כ"ב שֶׁאֵין הַמַּיִם בָּעֵין, אֲבָל הָכָא שֶׁהַמַּיִם בָּעֵין הוּא מְקֻרָב לְהַכְבּוּי עַל יְדֵי זֶה וְכוּ'. (נח) שֶׁמֻּתָּר וְכוּ'. סְבִירָא לְהוּ דְּזֶה לֹא חָמִיר מִגְּרָם כִּבּוּי בְּעֶלְמָא דִּשְׁרֵי: (נט) מִשּׁוּם כִּבּוּשׁ. דְּקָטָן (נט) אֵין לוֹ שִׁקּוּל הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ וְעוֹשֶׂה לְדַעַת אֲבִיו שֶׁיִּוָּעֵד שֶׁכִּבּוּי זֶה נוֹחַ לְאֲבִיו וְעוֹשֶׂה בִּשְׁבִילוֹ, וְאָסוּר דְּמֻמָּנָה עַל שְׁבִיתָתוֹ. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַ"ן (מה: ד"ה מתני' נכרי) דַּאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר מְלָאכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ דְּרַבָּנָן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּיָדוֹ, (נג) וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: (סו) בְּיָדוֹ. עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה נכרי) דַּאֲפִלּוּ אִם בָּא לְכַבּוֹת דִּלְקָה שֶׁבְּבֵית אֲחֵרִים גַּם כֵּן (מז) צָרִיךְ לְמִחוֹת בְּיָדוֹ, כֵּיוָן שֶׁעוֹשֶׂה בִּשְׁבִיל גְּדוֹל: **כו** (סז) יָכוֹל לוֹמַר וְכוּ'. כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ כְּבֵה. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רכ"א סָעִיף ח' דְּמַשְׁמַע שָׁם (נה) דְּלוֹמַר בִּלְשׁוֹן נוֹכְחַ אִם תִּכְבֶּה לֹא תַּפְסִיד גַּם כֵּן אֵינוֹ רַשַּׁאי, דְּזֶהוּ גַּם כֵּן כְּאוֹמֵר לוֹ כַּבֵּה, אֶלָּא בִּלְשׁוֹן כָּל הַמַּכְבֶּה דְּלָעָלְמָא קָאָמַר, וְהַשְׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (מה. אות ד) מְצַדֵּד לְהָקֵל בָּזֶה לְעִנְיַן דְּלֵקָה, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן ש"ז סָעִיף י"ט (סק"ע): **(סח) בִּפְנֵי אֵינוֹ יְהוּדִי.** אֲפִלּוּ (ס) הוּא שְׁכִירוֹ הַמַּשְׁכִּיר לוֹ לִזְמַן. אֲבָל אָסוּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְכַבּוֹת (מ) לְכֶלִי עַלְמָא,

בַּאוּר הַלָּכָה

דְּהָתָם מִירֵי שֶׁקּוֹרֵא הַפְּסוּקִים בְּעַל פֶּה [וְדוּמְיָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁקּוֹרֵא בְּעַל פֶּה וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם דְּבָרִים שֶׁבְּכְתָב. אִי אִתָּא רַשַׁאי לְאָמְרָם בְּעַל פֶּה, וְכֵן"ל בְּסִימָן (נ') [מ"ט] שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּהוּא הַדִּין בְּשׁאָר פְּסוּקִים אִם הָעוֹלָם בְּקִיאִים לְאָמְרָם בְּעַל פֶּה] **בְּשָׁאָר לָשׁוֹן, וּלְהֶכִי אָמְרִינַן דְּבְכָל לָשׁוֹן נֶאֱמָרָה לְקְרוֹת. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּכְתִיבַת דְּאַיְירִינַן שֶׁכְּתָב הַתּוֹרָה בְּשׁאָר לָשׁוֹן וְקוֹרֵא הַלָּשׁוֹן מִתּוֹךְ הַכְּתָב הָתָם שְׁפִיר סְבִירָא לֵיהּ לְהָרַאֲב"ד דְּלֹא הָתַר לִכְתֹּב שׁאָר לָשׁוֹן וְלִקְרוֹת בּוֹ כִּי אִם בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ:**

כב * שֶׁנִּדְאֵי יִתְבַּקְּעוּ. שֶׁאֵין לָהֶם כֹּחַ לְקַבֵּל הָאוּר מִפְּנֵי שֶׁחֲדָשִׁים הֵם, **וּמִשְּׁמַע בְּגְמָרָא דְּאֲפִלּוּ אִם מְכוּוָּן לָזֶה** [וְהוּא מִדֶּף מ"ז עַמּוּד ב' דְּאָמַר שָׁם מִתְּחִלָּה קֻדַּם דְּמָתַרְצִ מִפְּנֵי שֶׁמְּקָרֵב אֶת כִּבּוּיוֹ, דִּלְרַבָּנָן מֻתָּר בְּנִיצוֹצוֹת אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת אַף דְּהוּא מְכַוֵּן שֶׁיִּכְבֶּה עַל יְדֵי זֶה] **גַּם כֵּן שָׁרֵי.** כֵּיוָן דְּהוּא אֵינוֹ אֶלָּא גְּרָמָא, וְכֵן מוּכָח שָׁם גַּם בְּדֶף ק"כ עַמּוּד ב' דְּמַפִּיק דְּגָרְמָא שָׁרֵי מִדְּכָתִיב (שמות כ י) לֹא תַעֲשֶׂה כׇּל מְלָאכָה, עֲשִׂיָּה הוּא דְּאָסוּר גְּרָמָא שָׁרֵי, וְדוּמְיָא דַּעֲשִׂיָּה שָׁרִינַן בְּגְרָמָא:

*** דְּגָרַם כִּבּוּי מֻתָּר. לְאוּ דַּוְקָא כִּבּוּי דְּהוּא מְלָאכָה שְׁאֵינָהּ צְרִיכָה לְגוּפָהּ, דַּאֲפִלּוּ בְּכָל מְלָאכוֹת הַדִּין כֵּן וְכַנַּ"ל:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

כג (מו) הַב"ח (ס"ק) וְהַאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כה) וְשֶׁלֹּא כְּט"ז (ס"ק יז) דְּמַשְׁמַע מִגֵּיהּ דִּלְכָל הַפּוֹסְקִים אָסוּר בָּזֶה כְּהַטּוּר, וּלְהַב"ח וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם מִשְׁמַע דְּגַם לְהַטּוּר שְׁרֵי בְּאֹפֶן זֶה: **כד (מז)** הַיְינוּ מִדְּרַבָּנַן כְּמוֹ שָׁם בְּדֶף מ"ז עַמּוּד ב' (ע"י"ש תוד"ה מפני) לְעִנְיַן נִיצוֹצוֹת עַיֵּן שָׁם: **כה (מם)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כז) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים: **(מט)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה נכרי) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כח): **(נ)** כֵּן מוּכָח מִמַּתְנִיתִין (קכא.): **(נא)** תּוֹסְפוֹת (שם ד"ה שמא): **(נב)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים: **(נג)** וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּחִדּוּשָׁיו עַיֵּן שָׁם, נִדְחוּ דְּבָרָיו: **(נד)** וְלַעֲנִיוּת דַּעְתִּי דִּבְדִלַּקְת אָבִיו מְחַיֵּב אֲבִיו מִן הַתּוֹרָה לְמִחוֹת בְּיָדוֹ כֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְדַעְתּוֹ, כְּדֵי לְהוֹצִיא דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (סכ"ד) מתיר רק כשכוונתו כדי שלא יתפשט האור, אבל אם מכוין לכבות אסור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah